

El CREAM i l'OCCC analitzen els serveis ambientals dels boscos catalans municipi a municipi

A partir d'uns indicadors escollits a propòsit per al projecte, ha estat elaborada una col·lecció de mapes que valoren la quantitat i la qualitat dels serveis ambientals (o ecosistèmics, ES per les sigles en anglès) que ofereixen els boscos de cada municipi català. Els boscos del nord de Catalunya són els que ens proveeixen de més serveis en termes absoluts. Tot i això, els boscos típicament mediterranis del sud es mantenen com a punts calents de biodiversitat.

Barcelona, divendres 1 d'abril de 2016. El CREAM i l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic (OCCC), del Departament de Territori i Sostenibilitat, han presentat avui al Museu Colet de Barcelona els resultats del projecte ForESmap: un conjunt de mapes que valoren la quantitat i la qualitat dels serveis ambientals o ecosistèmics que ens aporten els boscos a escala municipal. Els mapes elaborats revelen que els boscos humits i frescos del nord de Catalunya són els que ens proveeixen de més serveis ambientals en termes absoluts. Tot i això, els boscos típicament mediterranis del sud són punts calents de biodiversitat d'un gran valor. Els resultats del projecte demostren que els boscos més extensos són els que tenen major capacitat d'oferir serveis i de més qualitat al llarg del temps.

Tots els boscos aporten serveis ambientals a les persones: proveeixen materials, aliments o recursos energètics, regulen el cicle de l'aigua, l'erosió del sòl o el cicle del carboni, acullen tot tipus d'èssers vius i ens ofereixen espais per fer esport, lleure o aprendre. Durant el projecte el CREAM ha classificat aquests serveis i n'ha escollit 10 de referència. Després, ha proposat un o més indicadors per quantificar cada servei. Els indicadors s'han escollit expressament per al projecte i serviran a partir d'ara per mesurar com canvia la capacitat dels boscos de proveir-nos d'aquests serveis al llarg del temps. Així mateix, s'espera que esdevinguin una eina per a la presa de decisions, per exemple a l'hora de fer els plans municipals d'adaptació al canvi climàtic. De fet, el projecte de Llei de Canvi Climàtic, aprovat pel Govern i ara en tràmit parlamentari, vol incentivar les activitats que mantenen i milloren els serveis ecosistèmics posant en marxa polítiques de pagament pels serveis ambientals. Per tant, els nous indicadors ajudaran, per exemple, a mesurar quines activitats mantenen o milloren els serveis ambientals dels boscos d'un municipi en particular.

El projecte ForESmap ha fet palès que els municipis amb més superfície de bosc tendeixen a oferir més serveis i de més qualitat. "L'Oficina, en tant que unitat tècnica de l'administració de la Generalitat, té la responsabilitat de posar a disposició de la societat les eines necessàries que ajudin a avaluar la vulnerabilitat del país als impactes del canvi climàtic. Si tenim en compte que més d'un 60% de la superfície del país és forestal, era del tot necessari caracteritzar els serveis que ens ofereixen els nostres boscos" ha manifestat Salvador Samitier, Director de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic.

PROVISIÓ		
SERVEI	INDICADOR	UNITATS
Aliments	Producció de bolets	kg/ha.Municipi/any
Matèries primeres	Producció de fusta i llenya	Mg ^{m3} /ha.Municipi/any
Aigua dolça	Escorrentiu	l/m ² /any

CULTURAL		
SERVEI	INDICADOR	UNITATS
Turisme	Turisme rural	Places/ha.Municipi
	Xarxa Natura 2000	(ha. XN2000/ha.Municipi) *100
	Observacions d'animals	Núm observ/ha.Municipi/any
	Tracks del Wikiloc ®	Núm tracks/ha.Municipi

REGULACIÓ		
SERVEI	INDICADOR	UNITATS
Regulació climàtica	Embomal de carboni forestal	Mg ^{m3} /ha.Municipi/any
Manteniment de la fertilitat del sòl	Estoc de carboni orgànic al sòl	Mg ^{m3} /ha.Municipi
Regulació hídrica	Emmagatzematge d'aigua capçada i el sòl	l/m ² /any
Purificació d'aigua	Coberta de bosc natural	(ha.bosc/ha.Municipi) *100
	Coberta de bosc de ribera	(ha.bosc ribera/ha.buffer) *100
Control de l'erosió	Coberta forestal en zones pendents	(ha.bosc/ha.>30% pendent) *100

BIODIVERSITAT		
SERVEI	INDICADOR	UNITATS
Biodiversitat	Riquesa d'espècies llenyoses	Núm total d'espècies
	Riquesa d'espècies d'ocells	Núm total d'espècies

El canvi climàtic pot modificar la qualitat i la quantitat de serveis que ens aporten els boscos

El projecte ForESmap ha confirmat que els municipis més arbrats i productius del nord de Catalunya, al Pre-Pirineu, la Garrotxa o Osona, per exemple, són els que ens ofereixen més serveis de provisió de recursos i de regulació dels cicles de l'aigua o de nutrients, entre d'altres. En canvi, els valors més baixos es donen en municipis del sud i terres baixes de l'interior, on hi ha boscos poc productius i amb una baixa rendibilitat econòmica. De fet, la pluja és la variable que marca la distribució espacial dels serveis forestals a Catalunya: on plou més hi ha valors més alts dels serveis. La temperatura també té un efecte significatiu pels serveis de producció, regulació i biodiversitat: on fa més calor hi ha valors més baixos d'aquests serveis. Aquestes associacions són rellevants en un context de canvi climàtic on tant els règims pluviomètrics, com les temperatures, aniran canviant els propers anys, tal i com ja estem observant ara.

El bosc mediterrani manté la seva posició com a punt calent de biodiversitat

Gràcies a ForESmap s'ha pogut comprovar que els boscos típicament mediterranis del sud contenen una gran biodiversitat d'espècies d'arbres i arbustos, gens envejable a la dels boscos del Pre-Pirineu. "Tot i aportar-nos menys serveis de regulació o proveir-nos de menys recursos, els boscos típicament mediterranis de zones més baixes i càlides ens recorden que l'àrea mediterrània és un punt calent de biodiversitat molt valuós que cal preservar", comenta Mireia Banqué des del CREAL.

Per últim, els autors de l'informe posen de relleu que l'oferta de serveis culturals dels boscos catalans no coincideix amb la demanda. Això es deu a què aquests serveis estan molt influïts per la facilitat d'accés al bosc, la proximitat del bosc als nuclis de població o la tradició de turisme de lleure que tenen alguns municipis.

ForESmap ha estat possible gràcies a la col·laboració de nombroses entitats com el Centre Tecnològic Forestal de Catalunya, l'Institut Català d'Ornitologia, Wikiloc, el Centre de la Propietat Forestal i la Generalitat de Catalunya.